

POSTANOWIENIE

OKRĘGOWEGO SĄDU DYSCYPLINARNEGO

OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH (...)

z dnia 9 stycznia 2019 roku

w przedmiocie umorzenia postępowania dyscyplinarnego

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych

(...) w składzie:

Przewodniczący: r. pr. W. L.

Sędziowie: r. pr. J. G. (sprawozdawca)

r. pr. J. D.

Protokolant: r. pr. K. J.

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu 9 stycznia 2019 roku zażalenia E. D. od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) B. J. z dnia 9 października 2018 roku, sygn. akt RD 16/18 w przedmiocie umorzenia postępowania dyscyplinarnego w sprawie radcy prawnego M. C.

postanawia

1.

na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych z dnia 6 lipca 1982 r. (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2115) w zw. z art. 437 § 1 i 2 i art. 465 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 330 § 1 k.p.k. uchyli

2.

w całości zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego do ponownego rozpoznania.

3.

na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy o radcach prawnych z dnia 6 lipca 1982 r. (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2115) kosztami postępowania dyscyplinarnego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym w kwocie 1.000 zł (tysiąc złotych) obciążyć Okręgową Izbę Radców Prawnych (...).

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) radca prawny B. J. postanowieniem z dnia 9 października 2018 r., sygn. akt RD 16/18, na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych umorzyła dochodzenie w sprawie radcy prawnego M. C. obwinionej o czyn z art. 64 ust. 1 urp w zw. z art. 12 ust. 1 (...).

Postanowienie Zastępcy Rzecznika wydała po rozpoznaniu skargi pani E. D. z 22 stycznia 2018 r. na postępowanie radcy prawnego M. C., w której skarżąca zarzuciła, że w październiku 2017 r. (...) radca prawny M. C. działając

w imieniu i na rzecz (...) z siedzibą (...) /dalej w skrócie: (...)/ wystosowała do skarżącej podpisane przez siebie w postaci kserokopii wezwanie do jednorazowej zapłaty w terminie 7 dni kwoty 54.267,80 zł z tytułu rzekomego zadłużenia wynikającego z umowy o numerze (...) zawartej przez skarżącą w dniu 2007-08-16 z (...) (...) /dalej: (...)/. Jak wskazała skarżąca, dołączając do skargi wezwanie do zapłaty, a następnie wyjaśniając i przedstawiając dokumenty w toku dochodzenia, brak było podstaw do takiego wezwania wobec niezaprzeszania spłacania przez skarżącą całości należności z sygnowanych umów (...) w kwocie 110.571,60 zł w postaci miesięcznych stałych rat w wysokości po 1.500,00 zł miesięcznie każda przez uzgodniony okres spłaty do stycznia 2021 r. na podstawie ugody zawartej w 2014 r. przez skarżącą z (...) reprezentowaną wtedy przez (...) S.A. z siedzibą (...). Żądanie jednorazowej spłaty kwoty 57.267,80 zł było zatem w wezwaniu do zapłaty bezpodstawne, a sama ta kwota do jednorazowej spłaty wobec regularnego spłacania uzgodnionych rat nienależna (...). Stąd wezwanie do zapłaty skarżąca potraktowała jako próbę wyłudzenia przez Kancelarię (...) nienależnej kwoty, a podpisanie tego wezwania przez radcę prawnego M. C., jako czyn noszący znamiona przewinienia dyscyplinarnego sprzecznego z zasadami etyki i godnością zawodu radcy prawnego. Zdaniem skarżącej radca prawny M. C. miała obowiązek sprawdzić stan faktyczny i prawny sprawy i uzyskać dane o zawartej przez skarżącą i wykonywanej ponad 3 lata bez uchybienia ugodzie, a nie podpisać bezrefleksyjnie pismo wzywające do zapłaty nienależnej kwoty co przeczy zasadom etyki radcy prawnego.

Przesłuchana jako obwiniona przez Zastępcę Rzecznika radca prawny M. C. wyjaśniła najpierw, że współpracuje wprawdzie z (...) spółka komandytowa na podstawie umowy o współpracy gospodarczej, jednakże gdyby miała wiedzę co do tego, że w którejkolwiek sprawie została zawarta ugoda i jest na bieżąco realizowana, to z pewnością nie kierowałaby wezwania do zapłaty. W każdej zaś sprawie całość dokumentacji w ramach postępowań polubownych, sądowych i egzekucyjnych z dłużnikami (...) była przygotowywana przez klienta elektronicznie i w takiej formie przekazywana obwinionej do dalszego prowadzenia. Na podstawie tak przygotowywanych dokumentów radca prawny wysyłała wezwania do zapłaty. Radca prawny M. C. podkreśliła też, że w żadnym razie nie zamierzała przyczynić się do wyłudzenia pieniędzy od E. D., tym bardziej, iż jej wynagrodzenie w kancelarii (...) było ustalone w formie ryczałtu o stałej kwocie. Zatem nie otrzymywała ona żadnego dodatkowego wynagrodzenia z tytułu spłat należności przez dłużników.

W dalszej natomiast korespondencji obwiniona wskazała, że po sprawdzeniu posiadanych przez jej kancelarię dokumentów i informacji ustaliła, że nie prowadziła sprawy E. D. osobiście, nie sporządziła wezwania do zapłaty, ani też nie umieściła na piśmie swojej pieczętki. Czynności te wykonał najprawdopodobniej pracownik firmy (...) (...) spółka komandytowa. Obwiniona wyjaśniła, że na przedmiotowym dokumencie Kancelaria użyła faksymili. Dodatkowo podała, że dostęp do jej pieczętek był wolny, albowiem pozostawały one w dziale sądowym i egzekucyjnym. Praktyka była taka, iż pisma były przygotowywane przez pracowników jako propozycja i na piśmie umieszczano pieczętkę. Jeśli pismo zostało zaakceptowane przez radcę prawnego, to na pieczętce umieszczał on swój podpis. W niniejszym wezwaniu natomiast brak podpisu obwinionej.

Wobec powyższego i po analizie całości zgromadzonego materiału dowodowego Zastępca Rzecznika oceniła, że brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego M. C..

Zastępca Rzecznika podkreśliła, że w niniejszej sprawie brak dowodów na to, by pismo zostało przez obwinioną sporządzone i opieczetowane. Na pieczętce brak również złożonego przez nią podpisu.

Nie ma też, według Zastępcy Rzecznika, podstaw, by odmówić wiarygodności wyjaśnieniom obwinionej, co legło u podstaw wydania postanowienia o umorzeniu dochodzenia.

Nie można bowiem, zdaniem Zastępcy Rzecznika, obciążać obwinionej skutkami nadużycia jej zaufania przez pracowników współpracującej z radcą prawnym kancelarii czy też zaniechania przez nich rzetelnej analizy dokumentów. Tym bardziej radca prawny nie może ponosić odpowiedzialności za wiarygodność dokumentów przekazywanych przez klienta, w tym wypadku (...).

W dniu 19.11. 2018 r. skarżąca E. D. wniosła zażalenie od powyższego postanowienia.

Zaskarżonemu postanowieniu skarżąca zarzuciła:

- niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy,
- niewyciągnięcie żadnych wniosków z ustalonego stanu faktycznego,
- brak działań i zaleceń skutkujących uniknięciem w przyszłości działań lub zaniechań radcy prawnego mogących naruszyć godność zawodu, podważyć społeczne zaufanie do tego zawodu oraz wiarygodność pism i dokumentów sporządzanych przez radcę prawnego.

Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i o rzetelne przeprowadzenie postępowania dyscyplinarnego oraz o wymierzenie kar dyscyplinarnych prawem przewidzianych.

W uzasadnieniu zażalenia skarżąca podniosła, że pisma opatrzone faksymile dla przeciętnego adresata mają walor pism opatrzonych podpisem, a w opisanym stanie faktycznym mają na celu wprowadzenie odbiorcy w błąd lub obarczone są takim ryzykiem, zwłaszcza, że faksymile wskazywało na tytuł zawodowy - radcy prawnego.

Rzecznik Dyscyplinarny nie ustaliła ile razy posłużono się faksymile obejmującym tytuł zawodowy obwinionej, a zatem ile jeszcze osób próbowano wprowadzić w błąd w taki sam sposób, w jaki sposób sporządzono to faksymile, czy jest to pieczętka obwinionej czy też preparowano taki podpis w drodze kserokopii. Nie przesłuchano na tę okoliczność pracownika Kancelarii, który „prawdopodobnie” tego dokonał ani jego przełożonego odpowiedzialnego za wysyłane dokumenty.

Rzecznik dyscyplinarny nie ustalił czy obwiniona wiedziała o tym, że używane jest faksymile zawierające jej tytuł zawodowy, ile osób to robiło, ile pism zawierających jej faksymile zostało wysłanych i czy podjęła jakieś działania w celu zaprzestania tej praktyki.

Nie zobowiązano nadto obwinionej do dołożenia starań np. pisemnego poinformowania pracowników Kancelarii o tym, aby nigdy nie wysyłali pism opatrzonych jej faksymile zawierającym tytuł zawodowy radcy prawnego i złożenia do Rzecznika Dyscyplinarnego pism z taką informacją zawierających dowody doręczenia.

Zapewnienie „wolnego dostępu do pieczętek” czyli utrata przez radcę prawnego kontroli nad tym, kto i w jaki sposób ich używa jest niedopuszczalne, a ze strony obwinionej jest to działanie w najwyższym stopniu nieodpowiedzialne.

Rzecznik Dyscyplinarny nie zalecił żadnych wytycznych ani aktów staranności polegających na zastosowaniu środków mających na celu zabezpieczenie pieczętek w taki sposób, aby tylko radca prawny i nikt więcej mógł ich użyć. Obwinioną można obciążyć odpowiedzialnością za utratę kontroli nad jej pieczętkami i w ten sposób dopuszczenie do ich używania przez nieuprawnione osoby.

Żadna też okoliczność zdaniem skarżącej nie zwalnia obwinionej od tego aby jako radca prawny każdą sprawę oceniała indywidualnie i rzetelnie żądając przedłożenia jej oryginałów dokumentów pozwalających na taką ocenę.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Zażalenie zasługuje na częściowe uwzględnienie. Sąd Dyscyplinarny podziela zarzut skarżącej o braku pełnego wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, a co za tym idzie potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego celem dokonania przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego dodatkowych ustaleń mogących wpłynąć na kwalifikację czynu, o którego popełnienie skarżąca obwinia radcę prawnego M. C..

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego niedwuznacznie wynika, iż dołączone do skargi wezwanie do zapłaty na kwotę 54.267,80 zł opatrzone faksymile radcy prawnego M. C. zostało do skarżącej wystosowane.

Również nie zostało podważone, iż wezwanie było bezpodstawne.

Zgromadzony w tej kwestii dalszy materiał dowodowy jest jednak niewystarczający dla przyjęcia w sposób nie budzący wątpliwości braku możliwości popełnienia przez M. C. przewinienia dyscyplinarnego jako przesłanki umorzenia dochodzenia w sprawie. Wymaga on uzupełnienia przez przeprowadzenie dalszych czynności postępowania dowodowego przez Zastępcę Rzecznika.

Na etapie sprawy przed (...) z dowodów uzyskanych przez Zastępcę Rzecznika wyłania się bowiem jak na razie obraz tylko bezpodstawnego wystosowania wezwania do zapłaty do skarżącej sygnowanego faksymile obwinionej.

Obwiniona bowiem ostatecznie zaprzeczyła sporządzeniu przez nią wezwania do zapłaty oraz wyjaśniła że nie prowadziła sprawy E. D. osobiście i nie umieściła też na piśmie swojej pieczętki, a czynności te wykonał najprawdopodobniej pracownik firmy (...) (...) spółka komandytowa, a nadto, że na przedmiotowym dokumencie to Kancelaria a nie ona użyła faksymili. Jednakże w ocenie Sądu Dyscyplinarnego w takiej sytuacji dla uzyskania przekonującego potwierdzenia stanowiska iż radca prawny M. C. nie miała udziału w wytworzeniu wezwania do zapłaty, konieczne jest dokonanie następnych brakujących w postępowaniu przygotowawczym ustaleń.

Niewystarczające bowiem w tej mierze jest, jak słusznie zarzuca skarżąca, oparcie oceny wyrażonej w postanowieniu przez Zastępcę Rzecznika, iż brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego M. C. li tylko na zeznaniach obwinionej.

Zdaniem Sądu Odwoławczego niezbędne zatem byłoby ich zweryfikowanie poprzez przeprowadzenie dalszego nie powołanego w postanowieniu o umorzeniu postępowania dowodu, a mianowicie dowodu z zeznań powołanego na okoliczność możliwości udziału obwinionej w wytworzeniu wezwania do zapłaty w charakterze świadka niewymienionego z nazwiska w wyjaśnieniach obwinionej pracownika (...) Kancelaria (...) sp. k. (...) wytwarzającego wezwanie do zapłaty skierowane do skarżącej sygnowane w podpisie przez faksymile obwinionej.

W materiale sprawy, zarówno w skardze /k.2/, jak i w protokóle przesłuchania skarżącej /k. 16/ znajdujemy bowiem nie tylko dane owego pracownika – D. K. – ale również relacjonowane przez skarżącą jego wypowiedzi, w których pracownik ten potwierdza jednak, wbrew wyjaśnieniom obwinionej, które legły u podstaw umorzenia postępowania, że otrzymane przez skarżącą wezwanie zostało sporządzone i podpisane przez radcę prawnego M. C..

Wobec powyższego należałoby wezwać D. K. do złożenia zeznań w charakterze świadka na okoliczność wytworzenia przedmiotowego wezwania skarżącej do zapłaty przez postawienie stosownych pytań o to kto tak naprawdę i w jakim trybie, dlaczego, jak to się odbyło, sporządził wezwanie. Czy był to słuchany w takim razie jako świadek D. K., czy obwiniona radca prawny M. C.. Kto i kiedy też podpisał owo wezwanie, czy był jego oryginał i oryginał podpisu, a jeżeli tak to czyj tam był podpis – pracownika czy radcy prawnego. Jeżeli było to jedynie faksymile na dokumencie oryginału, to kto je przybił, pracownik czy radca. Jeżeli pracownik, to skąd posiadał faksymile, czy otrzymał je od obwinionej czy sam je sporządził. W jaki sposób i kto wytworzył kserokopię wezwania. Wreszcie czy pracownik, o ile wytworzył i wystosował wezwanie sam, to czy miał, a o ile tak, to w jakiej postaci, czy procedurze, zgodę obwinionej radcy prawnego M. C. na dokonanie tej czynności.

Zostanie w powyższej sytuacji prawdopodobnie, także przez sformułowanie ewentualnych dalszych pytań we wskazanym kierunku, wyjaśniona sprawa udziału obwinionej M. C. w wezwaniu skarżącej do zapłaty nienależnej (...) kwoty przez Kancelarię (...) /był lub nie, jeśli tak to w jakiej postaci, formie czy procedurze/, której to okoliczności zaprzecza w zeznaniach obwiniona, a która to okoliczność w postaci braku udziału obwinionej leży u podstaw umorzenia postępowania przez Zastępcę Rzecznika.

Jak wskazano przeciwdowody dla potraktowania wystosowania kserokopii wezwania do zapłaty sygnowanego faksymile obwinionej bez jej udziału w tej czynności w postaci tylko zeznań obwinionej, w świetle zgłaszanych przez skarżącą twierdzeń kierowanych do niej przez pracownika D. K., są niewystarczające dla przyjęcia przez Dyscyplinarny Sąd Odwoławczy ich czytelnej wiarygodności.

Ustalenia powyższe są nieodzowne, gdyż zebrany przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego do tej pory materiał dowodowy nie pozwala Sądowi Dyscyplinarnemu na jednoznaczną ocenę zachowania radcy prawnego M. C. w kategorii wystąpienia lub braku przewinienia dyscyplinarnego, a uzupełnienie materiału dowodowego przez Zastępcę Rzecznika może zarówno potwierdzić jak i zmienić dotychczasowe stanowisko Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w kwestii kwalifikacji czynu radcy prawnego M. C. i co za tym idzie postanowienia o umorzeniu postępowania w sprawie.

Ustalenia, w oparciu o rozszerzony materiał dowodowy w myśl wskazówek Sądu Dyscyplinarnego, a to w postaci dowodu z zeznań świadka D. K. co do okoliczności i udziału radcy prawnego M. C. w wystosowaniu wezwania do zapłaty, pozwoliłoby Zastępcy Rzecznika albo ponownie w sposób przekonujący przyjąć takie same wnioski, jakie do tej pory Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przyjęła, jak i, z drugiej strony, również ewentualną weryfikację przez Zastępcę Rzecznika jej dotychczasowej decyzji procesowej w sprawie.

Ten sposób postępowania Zastępcy Rzecznika honorował by przyjętą przez Sąd Odwoławczy za słuszną, a podniesioną w zażaleniu, potrzebę wyczerpującego wyjaśnienia wątpliwości w ramach zastosowania art. 67¹ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych przeprowadzenia z urzędu wszystkich dowodów niezbędnych do wyjaśnienia sprawy.

Na marginesie (...) zwraca uwagę na nieścisłość daty 16.08.2016 r. umowy (...) zarówno w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów, jak i w postanowieniu o umorzeniu postępowania w stosunku do umieszczonej na wezwaniu daty 16.08.2007 r. tej umowy.

Zarzut natomiast zażalenia niewyciągnięcia wniosków z ustalonego stanu faktycznego w zaskarżonym postanowieniu jest o tyle nietrafny, o ile wnioskiem takim opartym zasadniczo o zeznania obwinionej radcy prawnego jest jednak przyjęcie przez Rzecznika braku udziału radcy prawnego w wezwaniu skarżącej do zapłaty. O tyle zaś zarzut ten jest trafny w powiązaniu z zarzutem pierwszym rozważonym w uzasadnieniu Sądu, o ile w ogóle wyprowadzony wniosek w sprawie wymaga uzupełnienia postępowania przed Rzecznikiem we wskazany wyżej sposób.

Podniesiona w uzasadnieniu zażalenia potrzeba wnikliwego załatwiania i rzetelnej oceny dokumentów w sprawie przez radcę prawnego w stanie uchylecia postanowienia o umorzeniu kwitującym brak udziału radcy w niesłusznym wezwaniu skarżącej do zapłaty, na tym etapie nie znajduje w takim razie przedmiotu do oceny przez Sąd Dyscyplinarny, co najwyżej antycypując czynności Rzecznika na wypadek odmiennej oceny roli radcy prawnego w sprawie wezwania do zapłaty po uzupełnieniu dochodzenia.

Nie stanowi też przedmiotu postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym jako sądem odwoławczym od postanowienia Zastępcy Rzecznika zrzucona w zażaleniu kwestia mnogości posługiwania się faksymile radcy prawnego przez pracowników (...) jak też wolny dostęp do pieczętek radcy, gdyż kwestie te nie były objęte dochodzeniem z tytułu inicjującej skargi.

Wreszcie też nie stanowi zadań Rzecznika Dyscyplinarnego ani pouczanie radcy prawnego o sposobie wykonywania przez niego zawodu ani zalecanie wytycznych w tym zakresie, czy wskazywanie aktów staranności w firmach zatrudniających radcę. Tym bardziej też Rzecznik nie ma podstaw żądania składania do niego pism radcy informujących o dostosowaniu się do nich.

Stąd zgłaszane w tej mierze w zażaleniu zarzuty nie podlegają rozpoznaniu przez Sąd Dyscyplinarny w niniejszym postępowaniu odwoławczym od postanowienia o umorzeniu postępowania ze względu na zrelacjonowany wcześniej jego przedmiot i zakres.

Jednocześnie, wobec wykazania w toku postępowania odwoławczego powodów do uchylenia zaskarżonego postanowienia z dnia 9 października 2018 r. sygn. akt RD 16/18 o umorzeniu postępowania w niniejszej sprawie, a także wskazania okoliczności, które należy wyjaśnić oraz czynności które należy przeprowadzić, na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych z dnia 6 lipca 1982 r. (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2115) w zw. z art. 437 § 1 i 2 i art. 465 § 1 i 2 oraz art. 330 § 1 k.p.k. należało postanowić jak na wstępie.

Łączne koszty postępowania wyniosły 1.000 /tysiąc/ zł, kosztami tymi w całości została obciążona Okręgowa Izba Radców Prawnych (...), zgodnie z przepisem art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy o radcach prawnych.

Pouczenie

Zgodnie z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 426 § 1 k.p.k. od niniejszego postanowienia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) nie przysługuje środek odwoławczy.